

Sídlištní strategie střední doby bronzové a doby popelnicových polí na Vyškovsku

K poznání sídlištní strategie Vyškovska ve střední a mladší době bronzové přispěly podstatnou měrou záchranné archeologické výzkumy, prováděné v trase dálnice D1. První výzkum proběhl v letech 2002-2003 v trase Vyškov-Mořice o celkové délce 16,5 km. Samotnému výzkumu předcházeli zjišťovací sběry v letech 1998-1999 a také geofyzikální prospekce (Parma 2017, 21-24).

Samotný výzkum započal v únoru 2002 na místech archeologicky pravděpodobně pozitivních, jichž bylo celkem 8. Na zkoumaných plochách se nenacházely objekty pouze z doby bronzové, ale i jiné, např. z doby laténské, z neolitu apod. V několika polohách byla zjištěna přítomnost komponent střední a mladší doby bronzové. Jednalo se zejména o polohu Ivanovice 3 – Padělky od Medlovic, kde byla výrazná sídlištní komponenta, dále Ivanovice na Hané 3/2 – Padělky za cihelnou, která s předchozí zmiňovanou úzce souvisela, zde opět sídlištní objekty, a také 3 hroby z doby bronzové. Výrazné byly také polohy Ivanovice a Hané 7 – Spravedlnost, kde bylo nalezeno depozitum keramických nádob ze střední doby bronzové a sídelní areál s celkem 64 objekty z mladší doby bronzové, a lokalita Ivanovice na Hané 6 – Borůvka, kde bylo odkryto několik soujámí, asi v sedmi objektech se vyskytovalo nezvyklé množství surového jantaru. Lokality Ivanovice 6 a Ivanovice 7 spolu patrně tvořili jeden sídelní areál, neboť vzdálenost dvou nejbližších objektů byla pouze 145 m (Parma 2017, 26-40).

Výzkum probíhal jednotnou metodou. Po odstranění nadložní vrstvy byly vybírány objekty, a to buď řezem, nebo z půlky, poté dokumentovány, jak kresebně, tak fotograficky a geodeticky zaměřeny. Při výzkumu nebyl použit detektor kovů. Kromě polohy Medlovice 1 nebylo užíváno systematické vzorkování výplní objektů (Parma 2017, 23-24).

Na tento záchranný výzkum poté v letech 2014 a 2015 navázal výzkum badatelský pod vedením ÚAPP Brno, který měl za cíl zjistit původní rozlohu sídelních areálů, ověřit datování a typ zdroje magnetických anomálií, zjištěných při magnetometrickém měření a získat stratifikované vzorky sedimentů. Byly vytipovány vzorové lokality, a to lokalita Ivanovice na Hané 3 pro střední dobu bronzovou a polohy Ivanovice na Hané 6 a 7 pro mladší dobu bronzovou (Parma 2017, 41-43). Zde se uskutečnili povrchové sběry, z nichž bohužel vzešlo jen minimum dat, jelikož materiál byl kvůli hospodářské činnosti velmi fragmentární a často špatně datovatelný (Parma 2017, 62-64), a také detektorový průzkum, který odhalil množství kovových slitků a datovatelných artefaktů (Parma 2017, 90).

V lokalitě Ivanovice 7 bylo provedeno několik sond, z nichž byly zjištěny shluky bodových zahloubených objektů, bez bližší možnosti identifikace nadzemních staveb (Parma 2017, 199-122). Odkryta byla též depozita keramických nádob (Parma 2017, 230-232). V objektech se vyskytovaly běžné sídelní či hospodářské artefakty, zlomky mlýnků, závaží tkalcovských stavů, kostěná industrie a další. Zato na lokalitě Ivanovice 6 byl detekován zvýšený výskyt jantaru a bronzových polotovarů či slitků a viditelnější uspořádání objektů. Jantar nám také dokládá dálkové kontakty s Baltem. Lze zde tedy předpokládat specializovanou výrobu a funkci (Parma 2017, 250-251).

Rovněž z výplní objektů byly zjištěny zajímavé poznatky. Osteologický materiál byl zastoupen zejména kostmi ovce, kozy, prasete, méně pak tura, celkově se vyskytovalo málo

osteologického materiálu v jámách, což může být způsobeno jiným zacházením s tímto odpadem. V materiálu archeobotanickém se v objektech ze střední doby bronzové významně vyskytovalo proso, dokládá to tedy pěstování této plodiny v tomto období (Parma 2017, 363)

V okolí Vyškovské brázdy bylo dosud odhaleno nejvíce komponent z mladší doby bronzové, celkem 60% zkoumaného osídlení z mladší doby bronzové mělo návaznost na osídlení starší, tedy středobronzové (Parma 2017, 383).

Literatura:

Parma, D. - Barta, P. - Bíško, R. - Bíšková, J. - Hajnalová, M. - Holubová, Z. - Horáčková, L. - Jarošová, I. - Kala, J. - Kaupová, S. - Křivánek, R. - Nývltová Fišáková, M. - Přichystal, A. - Roblíčková, M. - Tvrdý, Z. - Nohálová, H. - Vargová, L. 2017: Archeologie střední a mladší doby bronzové na Vyškovsku. Interpretační potenciál plošných záchranných výzkumů. Brno.